

Arkivsaknr 19/02863-2
Saksbehandler Guri Ugedahl

Saksgang	Møtedato
Miljø-, klima- og samferdselsutvalget	28.11.2019
Kommune- og byutviklingsutvalget	26.11.2019
Formannskapet	03.12.2019
Kommunestyret	11.12.2019

Økning av lokal drivstoffavgift Tromsø kommune

Innstilling til vedtak:

Tromsø kommune ber Samferdselsdepartementet doble den lokale drivstoffavgiften til 212 øre (2019 kroner) pr. liter, fram til 31.07.2022.

Dersom Tromsø kommune får en byvekstavtale med brukerbetaling, vil den lokale drivstoffavgiften bli avvirket.

Midler fra drivstoffavgiften, inkludert økningen, settes av til oppgradering av Stakkevollvegen (Hansjordnesbukta – Breivika). Sum antatt om lag 150 mill. kroner (2019 kroner) Dersom det blir midler til overs, anbefales disse benyttet til trafikksikker skoleveg i tråd med vedtatt tiltaksplan.

Det forutsettes at Troms fylkeskommune fatter tilsvarende vedtak.

Britt Elin Steinveg
Kommunedirektør

Mette Mohåg
Avdelingsdirektør for Bymiljø

Hva saken gjelder

Tromsø kommunestyre gjorde bl.a. følgende vedtak i sak 133/19, Handlings- og økonomiplan 2020-2023, 25.09.2019:

På bakgrunn av situasjonen som har oppstått med full stans for en mulig byvekstavtale, ber kommunestyret om at administrasjonssjefen legger frem en sak som drøfter muligheten for å øke drivstoffavgiften i perioden frem til en ny byvekstavtale er på plass. Det bør framgå av saken hvor mye avgiften kan økes uten at en risikerer stor handelslekkasje til nærliggende kommuner. Sak skal legges fram for kommunestyret senest desember 2019.

En eventuell økning må vedtas av Stortinget, og vil gjelde fram til 31.07.2022, eller til avgiften er avløst av en byvekstavtale med bompengefinansiering.

Saksutredning

Kort historikk

Drivstoffavgiften i Tromsø ble innført i 1990, som grunnlag for finansiering av Tromsøpakke 1. Siden er ordningen forlenget flere ganger, senest sommeren 2019 da den ble forlenget til 31.07.2022.

Vegtiltak for over 1,4 mrd. kr er gjennomført i Tromsøpakke 1, 2 og 3 siden 1990. Til sammen har drivstoffavgiften bidratt med om lag 460 mill. kr i den samme perioden. Dagens avgift utgjør 106 øre pr liter drivstoff, noe som forutsettes å gi en inntekt på om lag 31 mill. kr i 2019.

Eventuelle konsekvenser av en økning

Kommunedirektøren har vurdert en dobling av dagens drivstoffavgift i denne saken.

Priselastisitet for drivstoff er på kort sikt om lag 0,251. Det betyr at en økning i drivstoffprisen på 10 % vil medføre 2,5 % reduksjon i drivstofforbruk på kort sikt.

En dobling av avgiften vil bety en økning på om lag 1 kr. For blyfri 95-bensin betyr dette om lag 6 % (dagens pris i Tromsø 16-17 kr). Dvs. en kortsiktig virkning på om lag 1,5 % lavere drivstofforbruk. For diesel er prosenten noe høyere.

Et enkelt regnestykke som sammenligner kostnader ved full tank i Tromsø med å kjøre til Laksvatn for å fylle tanken forutsatt at forskjellen i drivstoffpris er kr 2,50 (inkl mva), viser at man ikke tjener noe på dette. Faktisk taper man 22 kr for personbil og 50 kr for tungt kjøretøy. Da regnes forbruk av drivstoff på turen inn, men ikke tidskostnaden. Dvs. at bilister neppe vil kjøre til Laksvatn kun for å fylle drivstoff.

Ut fra kjent kunnskap vurderes at en dobling av drivstoffavgiften i Tromsø vil ha svært liten betydning for folks adferd. Kommunedirektøren kan ikke se at en slik økning vil stimulere bilister til storinnkjøp av drivstoff utenfor kommunen for å lagre privat.

For å få svar på hvor mye avgiften kan økes før det vil ha vesentlige konsekvenser, kreves tid og midler til engasjement av eksternt kompetanse, eksempelvis Transportøkonomisk institutt. Dette har ikke vært mulig innenfor rammene av denne saken.

¹ Graham og Glaister 2004, Franzén

Lokal og sentral behandling

Dersom kommunestyret vedtar å søke om en dobling av drivstoffavgiften, må fylkeskommunen fatte tilsvarende vedtak.

Deretter oversendes saken til Tromsø Veg som utformer en søknad som sendes Statens vegvesen.

Statens vegvesen v/Vegdirektoratet vil gjennomgå og gi anbefalinger som sendes Samferdselsdepartementet.

Dersom Samferdselsdepartementet er enige, vil økningen bli lagt fram i en samleproposisjon i forbindelse med revidert budsjett, antatt tidligst i juni 2020.

Dermed antas at økningen eventuelt vil tre i kraft fra 1. juli/1. august 2020.

Forventede inntekter

Under forutsetning av at dobbel avgift innføres sommeren 2020, kan man anslå en økning i inntektene i forlenget innkrevingsperiode (til 31.07.2022) på om lag 65 mill. 2019-kr. Sum inntekter i forlenget periode (tre år) vil ved en slik dobling beløpe seg til om lag 150 mill. 2019-kr.

Tilgjengelige midler fra drivstoffavgiften tidligere år

Pr. 31.07.2019 står det nesten kr 191 mill på bok fra drivstoffavgiften. Disse midlene er bundet til oppgradering av Stakkevollvegen gjennom tidligere St.prop.

Bruk av avgiften

Ved forlengelse av dagens avgift, har Samferdselsdepartementet valgt å utvide Tromsøpakke 3. Tromsøpakke 3 ble vedtatt i 2012, og hovedprosjekter i pakken var oppgradering av Stakkevollvegen (Hansjordnesbukta – Breivika) og tiltak for gange og sykkel samt trafiksikkerhetstiltak.

I tidligere sak om forlengelser av avgiften for Tromsøpakke 3 (2016), var det fra Stortingets side forutsatt at midlene skulle benyttes til oppgradering av Stakkevollvegen.

Det samme forutsatte Tromsø kommune i sin sak om ny forlengelse i juni 2019: «Midler fra forlenget innkreving av drivstoffavgiften er planlagt benyttet til å dekke eventuelle merkostnader for å oppgradere Stakkevollvegen, som er det gjenstående tiltaket i Tromsøpakke 3. Dersom det ved opphør av innkrevingen er overskytende midler, vil disse bli benyttet til tiltak på offentlig veg, i samsvar med prioriteringene som framgår av innsendt forslag til St.prop. om bompenger i Tromsø.» I Stortingets vedtak av juni 2019, er det kun presisert at midlene skal benyttes til tiltak på offentlig veg.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunen står ved de prioriteringene som er gjort tidligere når det gjelder Tromsøpakke 3. Dvs. at man prioriterer oppgradering av Stakkevollvegen. Dersom det blir midler til overs, anbefales disse benyttet til trafiksikker skoleveg i tråd med vedtatt tiltaksplan.

Under belyses to alternativer:

Hele avgiften, inkludert økningen, settes av til gjennomføring av oppgradering av Stakkevollvegen (Hansjordnesbukta – Breivika). Sum antatt 150 mill. 2019-kr.

Dagens avgift settes av til gjennomføring av oppgradering av Stakkevollvegen

(Hansjordnesbukta – Breivika), mens økningen i hovedsak benyttes til prosjektet trafiksikker skoleveg. Dette i tråd med Tromsøerklæringen. Altså minimum 85 mill.

2019-kr. til Stakkevollvegen og inntil 65 mill. 2019-kr. til trafiksikker skoleveg.

Aktuelle prosjekter

Oppgradering av Stakkevollvegen fra Hansjordnesbukta til Breivika

Prosjektet har vært under planlegging i flere år. Kommunestyret vedtok i 2017 at vejen skal opparbeides i fire felt, der to felt skal være kollektivfelt. Dette betyr at det ikke vil være plass for sykkelveg på strekningen. Løsningen blir dermed gang- og sykkelveg på vestsiden av vejen og fortau på østsiden.

Det er forventet planvedtak for Stakkevollvegen (Hansjordnesbukta – Breivika) første halvdel av 2020.

Det er gjennomført tidliganslag for prosjektet som har konkludert med en mulig kostnad på 500 mill. kr. Beregningen er imidlertid gjort på et svært tidlig tidspunkt, og er beheftet med stor usikkerhet. Men det synes klart at prosjektet vil kreve større finansiering enn det som pr. i dag er tilgjengelig. Man vil i det videre arbeidet se på muligheter for innsparinger i prosjektet, slik kan kostnadsrammen reduseres.

Det er viktig å få fullfinansiert et høyt prioritert prosjekt og en viktig strekning som binder sammen sentrum og Breivika.

Dersom man avsetter hele beløpet fra doblet drivstoffavgift og forlenget periode, kan vi gå ut fra at vi har i overkant av 340 mill. kr disponibelt til prosjektet Stakkevollvegen i 2022.

Tromsø kommune skal i hht. avtalen bidra med en egenandel på 30 mill. kr i prosjektet. I tillegg vil refundert mva. delfinansiere prosjektet, samt bidrag fra grunneiere. Med innsparingstiltak bør det dermed være mulig å fullfinansiere prosjektet.

Det må jobbes videre med både innsparing og finansiering. Vurdering av mulige innsparingstiltak er under oppstart. Når dette arbeidet er ferdigstilt og reguleringsplanen er vedtatt, vil det bli gjennomført et nytt og sikrere anslag.

Dersom man ønsker å avsette hele økningen til trafikksikker skoleveg (65 mill. kr), vil vi ha i underkant av 280 mill. kr til Stakkevollvegen i 2022. En slik situasjon vil være mer krevende i fht fullfinansiering av prosjektet.

Trafikksikker skoleveg

Gjennom Tenk Tromsø har man vurdert trafikksituasjonen for alle skolekretser innenfor byområdet, totalt 20. Tiltaksplanen viser et betydelig behov for å sikre skolevegene. Til sammen er det kartlagt prosjekter for om lag 900 mill. kr. De mest kostnadskrevenne av disse er lengre strekningsvise prosjekter som gang- og sykkelveg og fortau.

I Tromsøerklæringen, pkt 7, står følgende: «Tromsø kommune har mange utrygge skoleveger. Det er behov for bedre lyssetting, trygge kryssingspunkter, fartsreducerende tiltak og gang- og sykkelveier. I påvente av inngåelse av en byvekstavtale med staten har vi søkt staten om en økning av drivstoffavgifta. Vi ønsker at midlene fra den økte drivstoffavgifta i hovedsak øremerkes til utvikling av trygge skoleveier i hele kommunen.»

Tromsø kommune har gjennom belønningsordningen for 2019 gjennomført viktige tiltak for trafikksikker skoleveg i hht tiltaksplanen. Dette arbeidet videreføres i 2020. Kommunen har også noe egne årlige midler til trafikksikker skoleveg.

I porteføljen til Tenk Tromsø er det lagt inn 20 mill. kr pr. år til trafikksikker skoleveg. Fram til vi har en eventuell byvekstavtale, vil vi imidlertid ha noe begrenset med midler til tiltak på skoleveg.

De fleste av tiltakene øverst på tiltaksplanen er midre tiltak, og disse krever relativt sett større innsats både i planlegging og oppfølging fra kommunens side. Om man avsetter hele den økte avgiften, 65 mill. kr, skal disse midlene omsettes over to år. Dette kan være krevende med

dagens bemanning. Kommunedirektøren vil derfor anbefale at beløpet settes lavere dersom man ønsker å avsette midler til trafikksikker skoleveg. Anbefalingen er 20 mill. kr pr. år fra 2021, til sammen 40 mill. kr.

Konklusjon

Det anbefales å søke Samferdselsdepartementet om en dobling av dagens drivstoffavgift, dvs. en avgift pr liter på 212 øre (2019-kroner).

Midlene anbefales i sin helhet benyttet til prosjekt Stakkevollvegen. Dette fordi det er viktig å fullfinansiere prosjektet som har vært prioritert både lokalt og i St.prop. siden starten av Tromsøpakke 3 i 2012. Dersom det blir midler til overs, anbefales disse benyttet til trafikksikker skoleveg i tråd med vedtatt tiltaksplan.

Vedtakskompetanse

Kommunestyret